

#46

BAK Imre

BAK IMRE (1939)

Geometrikus kalligráfia I. | Geometric Calligraphy I., 1982

Akril, vászon | Acrylic on canvas, 160 x 120 cm
Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse:
Bak/82 Geometrikus kalligráfia I.

Kezdő ár | Starting price: 24 000 000 Ft / 66 666 EUR
Becsérték: 35 000 000 - 50 000 000 Ft
Estimate: 97 222 - 138 889 EUR

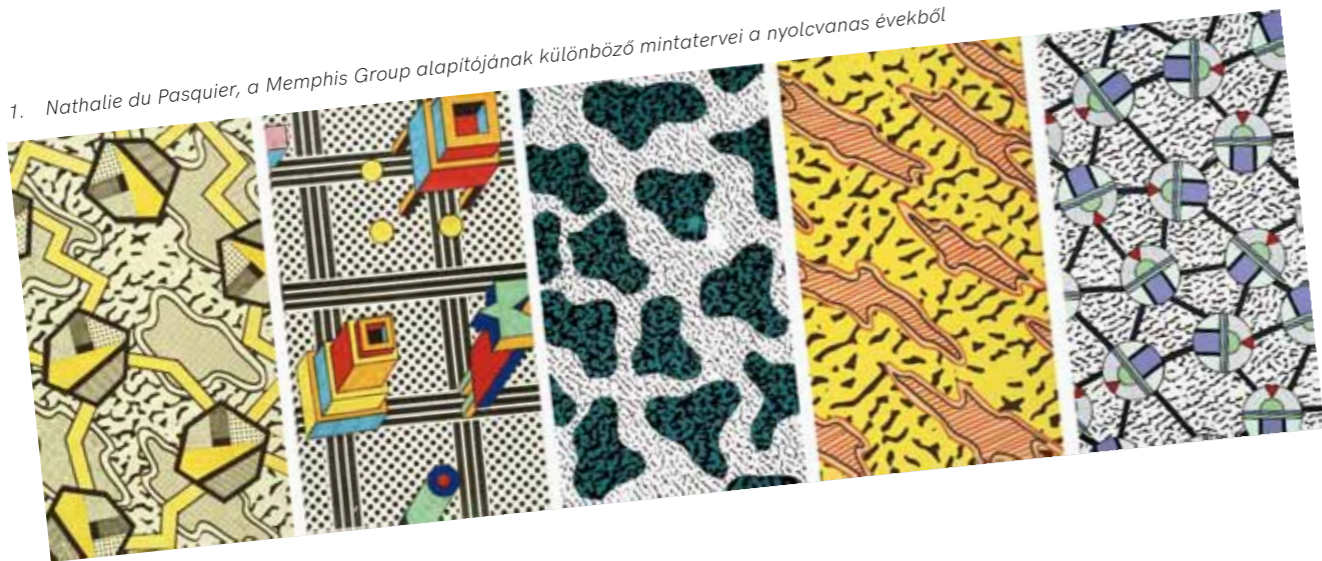
KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

- | Bak Imre festmények.
Műcsarnok, Budapest, 1987. június 12. - július 12.
- | Bak Imre festmények. Pécsi Galéria, Pécs, 1988. január 8-31.
- | Bak Imre 1965, 1999: Kétszer tizenöt. István Király Múzeum,
Csók István Képtár, Székesfehérvár,
1999. június 26. - augusztus 22., 53. oldal

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

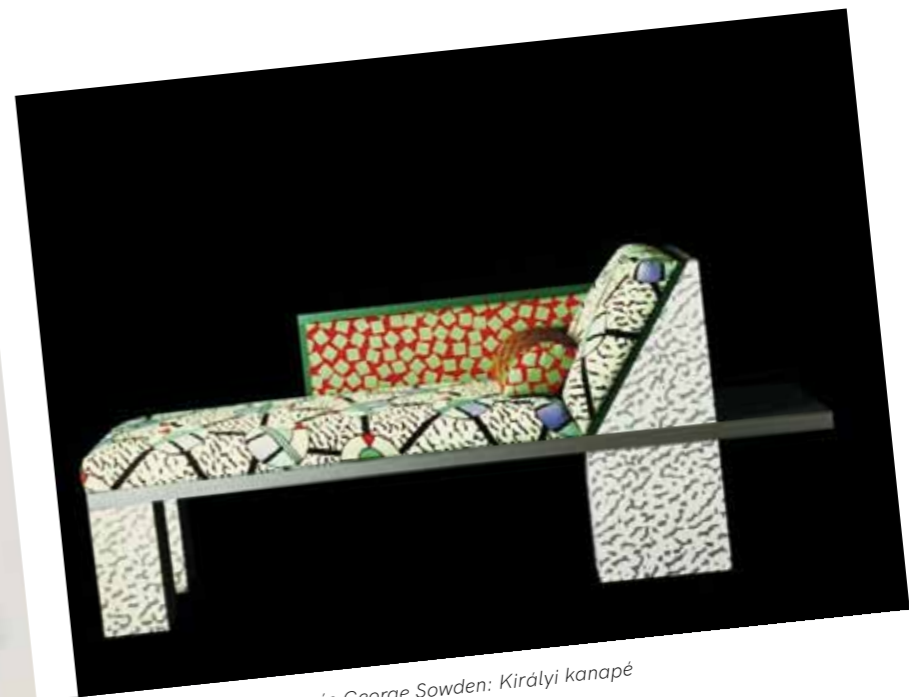
- | Simon Zsuzsa: Forma és jelentés. Bak Imre festészetének 20 éve.
In: Ars Hungarica 1987/2., 63. kép
- | Egy geometer "színeváltozása". Bak Imre kiállítása a Műcsarnokban.
In: Művészet 1987/11-12. szám, 73. oldal 3. kép
- | Hajdú István: Bak Imre. Gondolat, Budapest, 2004, 94. oldal

1. Nathalie du Pasquier, a Memphis Group alapítójának különböző mintatervei a nyolcvanas évekből

3. Bak Imre: Alakos improvizáció, 1982 magántulajdon

4. Nathalie du Pasquier és George Sowden: Királyi kanapé

Bak Imre több korabeli interjújában, írásában is kiemeli, hogy kapcsolatát a posztmodernizmussal nem az akkori új festőnemzedék „nihilizmusából”, befelé fordulásából és modernizmus-tagadásából eredezteti, hanem a társművészetekben, ezen belül is az építészetben és designban felbukkanó párhuzamos törekvésekben látta a művészet megújulásának forrásait.¹ Bak számára a posztmodern nem egy stílust vagy paradigmaváltást képviselt, sokkal inkább egy új helyzetet és új gondolkodási keretet jelentett,² amely együtt járt addigi munkásságának revíziójával, valamint festészetének stílusán és szellemileg is szabadabbá válásával. Ennek a világosan elkülöníthető új korszaknak az alakulása szinte képről-képre végigkövethető.

Az 1981-1982 körül festett fekete-fehér képeken az ősi szimbólumokat épületekhez hasonló formák váltják fel, melyek térbeli helyzetét eleinte a tervrajzokhoz használt raszterhálójával hangsúlyozza (pl. *Fekete-fehér I., II.*, 1982). Ezáltal megnyílt a kompozíció a kép belső tere felé. Az addig megtalált,

rendszerint szimmetrikus, zárt, geometrikus baki szimbólumok eltűntek vagy részekre szakadtak (pl. arc-ember-madár motívumok), közöttük egynek maradt kítüntetett helye, ez pedig a labirintusból „kivont”, meander-vonalhoz hasonlító hurok (pl. *Fekete-fehér formázott IV.*, 1982; *Improvizáció IV.*, 1982). Bak hasonlóan jár el, mint a többi jel-típusú képénél: többszörös egyszerűsítés és elvonás eredményeképp, lényegében egy olyan alakzat maradt, amely csak érintőlegesen utal eredetére (*Alakos improvizáció*, 1982). Ősi és modern komplex kapcsolata, amely még őriz valamit eredeti, világmagyarázó tartalmából, de egyúttal a jelen egységes kulturális modelljéhez szeretne mintául szolgálni.³ A következő lépésként, egyfelől ismét megjelennek a színek. De az addig keveretlen, harsány, tiszta színek helyett most a kevert, tört színek (rózsaszín, lila, narancs, türkiz, szürke) sokféle árnyalata és meglepő társításai kapnak szerepet.⁴ Másfelől új jelenség, hogy a szigorúan zárt, megkonstruált és egzakt mértaniság felbomlik, és a képteret ellepik a játékos elemek (sorminták, arabeszkok, hullámvonalak, lángnyelvek),

melyek egyszerre idézik a klasszicizmus, a rokokó, a szecesszió vagy a pop kultúra ornamentikáját.

A *Geometrikus kalligráfia II.* (1983) című képen a vonalhálós felületek eredeti rendeltetésüktől megfosztva még fel-feltűnnek, mellettük azonban nagyobb hangsúlyt kapnak a pettyes, kis-négyszöges, vonalkás elemek, amelyek úgy vannak egymás mellé, elé, mögé elhelyezve, mint a designerek, belsőépítészek tervei, ahol a különféle mintákat, anyagokat, színeket és felületeket jelzésszerűen megjelenítene. Csak neki épp ilyen lett a végeredmény. Mindez nyitottabbá teszi a kompozíciót, hiszen az egyes motívumok nem állnak meg a vászon szélénél, hanem ki-be lépnek a képbe. Noha maga a cím (kalligráfia), a játékoság, a szüntelenül áramló mozgás és formanyűzség egyaránt egy expresszívebb önkifejezési formára utal, de nem megy el az expresszív stílusig (ld. éles kontúrok, homogén színmezők, az ecsetvonások hiánya). Bak művészetében a káosz csak a renddel együtt jelenhet meg,⁵ az alkotást és invenciót pedig mindig megelőzi a ráció és konvenció.⁶

FÖLDES LÉNA

¹ Bak Imre: Posztmodern. In: Magyar Képzőművészet 1983/1., 60-61.

² Nagy Zoltán: Egy „geométeri” színeváltozása. Bak Imre kiállítása a Műcsarnokban. In: *Művészet* 1987/11-12. sz., 74.

³ Simon Zsuzsa: Forma és jelentés. Bak Imre festészetének 20 éve. In: *Ars Hungarica* 1987/2., 187.

⁴ Bak Imre hangsúlyozza, hogy ezek a színek, ugyan kevésbé észrevehetően, de feltűnnek már konceptualista korszakában is. Simon Zsuzsa: Hosszú beszélgetés... In: AL4 (1983. április). <https://artpool.hu/Al/aI04/Bak.html>

⁵ „A meglepetés. A kiszámíthatatlan meglepetése. Ugyanakkor az egész mégsem kaotikus, és abban ne bizzatok, hogy a kaotikus elemek felfalják a rendet. En maximum odáig tudok elmenni, hogy a rend és a káosz egyidejűleg létezik, a fény és a sötétség...” – mondja Bak Imre. In: Simon Zsuzsa: Hosszú beszélgetés... In: AL4 (1983. április). <https://artpool.hu/Al/aI04/Bak.html>

⁶ Simon Zsuzsa: Forma és jelentés. Bak Imre festészetének 20 éve. In: *Ars Hungarica* 1987/2., 190.